

Sygn. akt IV CSK 590/20

POSTANOWIENIE

Dnia 12 stycznia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Roman Trzaskowski

w sprawie z wniosku M. R.
przy uczestnictwie K. R.
przy udziale Prokuratora Okręgowego w L.
delegowanego do Prokuratury Regionalnej w L.
o ubezwłasnowolnienie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 12 stycznia 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika postępowania
od postanowienia Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 9 lipca 2020 r., sygn. akt I ACa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 9 lipca 2020 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację uczestnika K. R. od postanowienia Sądu Okręgowego w L. z dnia 15 września 2017 r., którym ubezwłasnowolnił całkowicie uczestnika z powodu choroby psychicznej.

W skardze kasacyjnej, w uzasadnieniu wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, uczestnik wskazał, że ubezwłasnowolnienie całkowite jest daleko posuniętą ingerencją w sferę praw osobistych jednostki, dlatego też powinno być stosowanie tylko w wyjątkowych sytuacjach, wtedy gdy wymaga tego ochrona

jednostki, nie jej otoczenia. Tymczasem orzeczono je wobec uczestnika, który ma świadomy kontakt z otoczeniem oraz możliwość intelektualnej oceny swojego zachowania i wywołanych nim następstw, nie rozważając przy tym, czy inne instytucje ochrony (np. ustanowienie kuratora dla osoby niepełnosprawnej) nie będą wystarczające dla realizacji słusznego interesu uczestnika.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z art. 398¹ § 1 k.p.c. wynika, że skarga kasacyjna przysługuje co do zasady od prawomocnych orzeczeń sądów drugiej instancji, a więc orzeczeń wieńczących dwuinstancyjne postępowanie sądowe, w którym sądy obu instancji dysponują pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. Jednakże zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania tylko wtedy, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W zamyśle ustawodawcy skarga kasacyjna stanowi zatem nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym, w szczególności przez zapewnienie jednolitej wykładni i stosowania prawa. Wyłączną podstawą oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania są wskazane w niej przyczyny kasacyjne wraz z uzasadnieniem (art. 398⁴ § 2 k.p.c.).

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej nie została wyraźnie wskazana którakolwiek z przyczyn kasacyjnych wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c., natomiast jego uzasadnienie pozwala kwalifikować wniosek wyłącznie jako oparty na przyczynie wskazanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., jeżeli zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, nie

publ.) i w wyniku takiego naruszenia prawa zapadło w drugiej instancji orzeczenie oczywiście wadliwe (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2015 r., III CSK 198/15, nie publ., z dnia 13 kwietnia 2016 r., V CSK 622/15, nie publ., z dnia 2 czerwca 2016 r., III CSK 113/16, nie publ., z dnia 27 października 2016 r., III CSK 217/16, nie publ., z dnia 29 września 2017 r., V CSK 162/17, nie publ., z dnia 7 marca 2018 r., I CSK 664/17, nie publ., z dnia 18 kwietnia 2018 r., II CSK 726/17, nie publ., z dnia 5 października 2018 r., V CSK 168/18, nie publ.).

Uczestnik nie wykazał, by zaskarżone przezeń orzeczenie było dotknięte tego rodzaju nieprawidłowościami.

Ze sporządzonych w sprawie opinii biegłych płynie jednoznaczny wniosek, że skarżący jest niezdolny do kierowania swoim postępowaniem. Uważa, że jest zdrowy, nie ma poczucia choroby psychicznej, gdy jednocześnie nieleczona choroba jest u niego w fazie czynnej i doprowadziła do destrukcji osobowości i niezdolności do zbornego, służącego prawidłowej adaptacji działania, co ulegać będzie tylko pogłębieniu wraz z dalszym zaniechaniem leczenia. Choroba determinuje podejmowane przez uczestnika decyzje, zakłóca krytycyzm w jego ocenie rzeczywistości, motywacjach działań, ich charakterze i celowości, doprowadziła do negatywnych konsekwencji nie tylko w jego sferze zdrowotnej, ale także życiowej. Choroba skarżącego nie uszkadza intelektu, dlatego stwierdzone w toku badania czy postępowania sądowego zorientowanie skarżącego co do miejsca, czasu czy własnej osoby, nie podważa ustaleń dotyczących wpływu nieleczonej choroby na jego zdolność do kierowania swoim postępowaniem. Twierdzenia zaś uczestnika co do zachowania świadomego kontaktu z otoczeniem oraz możliwości intelektualnej oceny swojego zachowania i wywołanych nim następstw, odrywają się od ustaleń faktycznych (por. art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

We wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania nie podniesiono też argumentów, które w ustalonych w sprawie okolicznościach faktycznych podważałyby stwierdzenie przez Sąd braku podstaw do zastosowania wobec skarżącego instytucji kuratora z art. 183 k.r.o. i dokonanie oceny, że zachodzi

potrzeba - dla jego dobra i interesu - orzeczenia całkowitego ubezwłasnowolnienia i przejęcia prowadzenia jego spraw przez opiekuna ustanowionego przez sąd rodzinny, celem doprowadzenia do zapewnienia mu stabilnych i bezpiecznych warunków bytowych, zdrowotnych i zabezpieczenie jego interesów majątkowych.

W sprawie nie zachodziła również podstawa przyjęcia skargi do rozpoznania w postaci nieważności postępowania, którą Sąd Najwyższy zobligowany byłby uwzględnić z urzędu.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

ke